

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Tertium

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

Vtrum habere aliquid in communi, diminuât de perfectione religionis? 7

urn:nbn:de:hbz:466:1-38803

ne fit, periculum deficiendi habet annexum, sicut Beatus Antonius dicit. Et idem non est potior religio ex hoc quod habet arctiores obseruantias, sed ex hoc quod ex maiori discretione sunt eius obseruantia ordinata ad finem religionis: sicut ad continentiam efficacius ordinatur maceratio carnis per abstinendam cibi & potus (que pertinent ad famem, & sitim) quam per subtractionem vestium (que pertinent ad frigus, & nuditatem) & quam per corporalem laborem.

ARTIC. VII.

Vtrum habere aliquid in communi, diminuat perfectionem religionis?

906

Opus 17. ca. 15. Et opus 10. cap. 6.

AD septimum sic proceditur. Videtur, quod habere aliquid in communi, diminuat perfectionem religionis. Dicit enim Dominus Math. decimo nono, Si vis perfectus esse, vade, vende omnia que habes, & da pauperibus. Ex quo patet, quod carere mundanis diuitijs, pertineat ad perfectionem Christiane vite. Sed illi qui habent aliquid in communi, non carent diuitijs mundanis. Ergo videtur, quod non attingant omnino ad perfectionem Christiane vite.

¶ 2 Præterea, Ad perfectionem consiliorum pertinet, vt homo mundana sollicitudine careat. Vnde & apostolus 1. ad Corinth. 7. dans consilium de virginitate dicit, Volo vos sine sollicitudine esse. Sed ad sollicitudinem presentis vite pertinet, quod aliqui reseruent sibi aliquid in futurum. Quam quidem sollicitudinem Dominus discipulis prohibet Math. 6. dicens, Nolite solliciti esse in crastinum. Ergo videtur, quod habere aliquid in communi, diminuat perfectionem Christiane vite.

† Hiero. ad Nepotianum de vita clericorum ante me. fo. 2.

¶ 3 Præterea, Diuitia communes quodammodo pertinent ad singulos qui sunt in communitate. Vnde Hierony. ad Heliodorum episcopum dicit, de quibusdam, Sunt ditiores monachi, quam fuerant seculares. Possident opes sub Christo pauperes, quas sub loquente diabolo non habuerant. suspirat eos Ecclesia dicit.

diuites, quos tenuit mundus ante mendicos. Sed quòd aliquis habeat diuitias proprias, derogat perfectioni religionis. Ergo etiam perfectioni religionis derogat, quòd aliquid in communi habeatur.

¶ 4 Præterea, Gregorius in 3. Dialogor. † narrat de quodam sanctissimo viro Isaac, quòd cum ei discipuli humiliter innuerent, vt pro vsu monasterij possessiones quæ offerebantur acciperet, ille sollicitus suæ paupertatis custos, fortem sententiam tenebat dicens, Monachus qui in terra possessiones quærit, monachus non est. Quòd intelligitur de communibus possessionibus, quæ pro communi vsu monasterij ei offerebantur. Ergo videtur, quòd habere aliquid in communi, tollat perfectionem religionis.

c. 14 ante med.

¶ 5 Præterea, Dominus perfectionem religionis discipulis tradens Matthæi 10. dicit, Nolite possidere aurum, neque argentum, neque pecuniam in zonis vestris, non peram in via: per quod, vt Hieronym. dicit, * arguit Philosophos, qui vulgo appellantur Ba&roperitæ, qui quasi contemptores seculi, & omnia pro nihilo ducentes, cellarium secum vehcbant. Ergo videtur quòd reseruare aliquid siue in proprio, siue in communi, diminuat perfectionem religionis.

in hoc loco to 9. li. 2. c. 9. parum à princ. & habetur 12. q. 1. c. Expedi. p. 9. 184. a. 3. c. 9. 185. a. 6. ad 1.

SED contra est, quòd Prosper dicit in libro de Vita* contemplatiua, & habetur 12. quæst. 1. Satis ostenditur & propria debere propter perfectionem contemni, & sine impedimento perfectionis posse ecclesiæ facultates (quæ sunt perfectio communes) possideri.

RESPONDEO dicendum, quòd sicut supra dictum est †, perfectio non consistit essentialiter in paupertate, sed in Christi sequela, secundum illud Hieronymi * super Matthæum, Quia non sufficit tantum relinquere, addidit Petrus quòd perfectum est, scilicet, Secuti sumus te. Paupertas autem est sicut instrumentum, vel exercitium perueniendi ad perfectionem. Vnde in collationibus* patrû Abbas Moyse dicit, Ieiunia, vigilia, meditatio scripturarum, nudi

* sup. s. l. Mat. 19. Et sequuti sumus te, to. 9. * in collat. 1. c. 7 a med.

Z. 3. ras

tas ac priuatio omnium facultatum, non perfectio, sed perfectionis instrumenta sunt. Est autem priuatio omnium facultatum siue paupertas, perfectionis instrumentum, in quantum per remotionem diuitiarum tolluntur quedam charitatis impedimenta, quæ sunt præcipue tria. Quorum primum est sollicitudo, quam secum diuitiæ afferunt. Vnde Dominus dicit Matthæi decimo tertio, Quod autem seminat in spinis, hic est qui uerbum Dei audit: & sollicitudo seculi istius, & fallacia diuitiarum suffocant uerbum. Secundum autem est diuitiarum amor, qui ex diuitijs possessis augetur. Vnde & Hieronymus dicit super Matthæum 7, quod quia diuitiæ habere difficultes contemnuntur, non dixit Dominus Matthæi decimo nono, impossibile est diuitem intrare in regnum celorum, sed difficile. Tertium autem est inanis gloria, uel elatio quæ ex diuitijs nascitur, secundum illud Psal 48 Qui confidunt in uirtute sua, & in multitudine diuitiarum suarum gloriuntur. Horum ergo trium primum à diuitijs separari non potest totaliter, siue sint magnæ, siue paræ: necesse est enim hominem aliquantulum sollicitari de acquirendis, uel conseruandis exterioribus rebus. Sed si res exteriores non querantur, uel habeantur, nisi in modica quantitate, quantum sufficiunt ad simplicem uictum, talis sollicitudo non multum impedit hominem. Vnde nec perfectioni repugnat Christiana uita. Non enim omnis sollicitudo à Domino interdicitur, sed superflua, & nocua. Vnde super illud Matthæi sexto, Ne solliciti sitis anime uestræ quid manduceis, & cetera, dicit Augustinus in libro * de sermone Domini in monte, Non hoc dicit, ut illa non procurentur quantum necessitatis est, sed ut non ista inueantur, & propter ista faciant, quicquid in Euangelij prædicatione facere iubentur. Sed abundans diuitiarum possessio abundantior sollicitudinem ingerit, per quam animus hominis multum distrahitur, & impeditur ne totaliter feratur in Dei obsequium. Alia uero duo,

*Hiero in
Mat 19
sup illa
uerba,
diues dif-
ficile in-
trabit, to
mog.*

*lib 2. ca.
26. in fi.
ca 6. 25
20. 4.*

scilicet amor diuitiarum, & elatio, seu gloriatio de diuitijs, non consequuntur, nisi abundantes diuitias. Differt tamen circa hoc utrum diuitiæ abundantes, vel moderata in proprio, vel in communi habeantur. Nam sollicitudo, quæ circa proprias diuitias adhibetur, pertinet ad amorem priuatum, quo quis se temporaliter amat. Sed sollicitudo quæ adhibetur circa res communes, pertinet ad amorem charitatis, quæ non querit quæ sua sunt, sed communibus intendit. Et quia religio ad perfectionem charitatis ordinatur, quam perficit amor Dei usque ad contemptum sui, habere aliquid proprium repugnat perfectioni religionis. Sed sollicitudo quæ adhibetur circa bona communia, pertinere potest ad charitatem: licet etiam per hoc impediri possit aliquis altior charitatis actus, puta contemplationis diuinæ, aut instructionis proximorum. Ex quo patet, quod habere superabundantes diuitias in communi, siue in rebus mobilibus, siue in immobilibus, est impedimentum perfectionis, licet non totaliter excludat eam. Habere autem de rebus exterioribus in communi, siue mobilibus, siue immobilibus quantum sufficit ad simplicem victum, perfectionem religionis non impedit, si consideretur paupertas per comparisonem ad communem finem religionum, qui est vacare diuinis obsequijs. Si autem consideretur per comparisonem ad speciales fines religionum, sic præsupposito tali fine paupertas maior, vel minor, est religioni accommodata. Et tanto erit vnaquæque religio secundum paupertatem perfectior, quanto habet paupertatem magis proportionatam suo fini. Manifestum est enim, quod ad exteriora & corporalia opera vitæ actiue indiget homo copia exteriorum rerum. Ad contemplationem autem pauca requiruntur. Vnde Philosophus dicit in 10. Eth. ¶ quod ad actiones multis opus est, & quanto utique maiores sunt, & meliores pluribus. Speculanti autem nullo talium ad operationem est necessitas, sed solis necessarijs indiget: alia verò impedimenta sunt ad speculationem.

ZZ 4 Sic

c. 8. ante
med. t. 5.

Sic ergo patet, quod religio quæ ordinatur ad actiones corporales actiue vitæ, puta ad militandum vel ad hospitalitatem sectandam, imperfecta esset, si communibus careret diuitijs. Religiones autem quæ ad contemplatiuam vitam ordinantur, tanto perfectiores sunt, quanto eorum paupertas minorem eis sollicitudinem temporalium ingerit. Tanto autem sollicitudo temporalium rerû magis impedit religionem, quanto sollicitudo spiritualium maior ad religionem requiritur. Manifestum est autem, quod maiorem sollicitudinem spiritualium requirit religio, quæ est instituta ad contemplandum, & contemplata alijs tradendum per doctrinam & prædicationem, quam illa quæ est instituta ad contemplandum tantum. Vnde talem religionem decet paupertas talis, quæ minimam sollicitudinem ingerat. Manifestum est autem quod minimam sollicitudinem ingerit conseruare rationi vsui hominum necessarias, tempore congruo procuratas. Et ideo tribus gradibus religionum suprapositis triplex gradus paupertatis competit. Nam illis religionibus quæ ordinantur ad corporales actiones actiue vitæ, competit habere abundantiam diuitiarum communium. Illis autem religionibus, quæ sunt ordinata ad contemplandum, magis competit habere possessiones moderatas, nisi simul oporteat tales religiosos per se, vel per alios hospitalitatē tenere & pauperibus subuenire. Illis autem quæ ordinantur ad contemplata alijs tradenda, competit vitam habere maxime ab exterioribus sollicitudinibus expeditam. Quod quidem fit dum modica, quæ sunt necessaria vitæ, congruo tempore procurata conseruantur: & hoc Dominus paupertatis institutor docuit suo exemplo. Habebat enim loculos Iudæ commissos, in quibus recondabantur ei oblata, vt habetur Ioannis duodecimo. Nec obstat quod Hieronymus dicit super Matthæum *, Quod si quis obijcere voluerit quomodo Iudas pecuniam in loculis portabat, respondebimus quod rem pauperum in vsus suos conuertere,

*in fine cō
mentarij
ad c. 17.
Matth. 23*

uertere, nefas putauit, scilicet soluendo tributum: quia inter illos pasperes præcipue erant eius discipuli, in quorum necessitates pecunia loculorū Christi expendebatur. Dicitur enim Ioannis 4. quod Discipuli abierant in ciuitatem, ut cibos emerent: & Ioannis 13. dicitur quod discipuli putabant, quia leucos habebat Judas, quod dixisset ei Iesus, Eme ea quæ opus sunt nobis ad diem festum, aut ut egenis aliquid daret. Ex quo patet, quod conseruare pecuniam, aut quascumque alias res communes ad sustentationem religiosorum congregationis eiusdem, vel quorumcumque aliorum pauperū, est perfectio- ni conforme: quam Christus docuit suo exemplo. Sed etiā discipuli post resurrectionem, a quibus omnis religio sumpsit originem, pretia prædiorū conser- uabant, & distribuabant illa, prout cuique opus erat.

Ad primum ergo dicendum, quod sicut dictum est *, ex illo verbo Domini non intelligitur quod ip- sa paupertas sit perfectio, sed perfectionis instrumen- tum. Et sicut ostensum est †, minimum est inter tria principalia instrumenta perfectionis. Nam votum, continentie præminet voto paupertatis, & votum obedientie præfertur utrique. Quia verò instrumen- tum non propter se queritur, sed propter finem, non tanto aliquid sit melius, quanto maius est instrumen- tum, sed quāto est magis fini proportionatum. Sicut medicus non tanto magis sanat, quanto maiorem dat medicinam, sed quanto medicina est magis propor- tionata morbo. Sic ergo non oportet quod religio tanto sit perfectior, quanto maiore habet paupertatem, sed quāto eius paupertas est magis proportiona- ta fini cōmuni & speciali. Et si daretur quod excessus paupertatis faceret religionē perfectiorem, secundū hoc quod est pauperior, non tamen faceret eā perfe- ctio-rem simpliciter. Posset enim esse quod alia reli- gio excederet in his quæ pertinent ad continentiam & obedientiā. Et sic esset simpliciter perfectior: quia quod in melioribus excedit, est simpliciter melius.

Ad

qm. 184.
ar. 3.
qm. 186.
ar. 8.

Ad secundum dicendum, quod per hoc quod Dominus dicit Matt. 6. Nolite solliciti esse in crastinum, non intelligitur quod nihil referretur in futurum. Hoc enim periculosum esse beatus Antonius in collationibus patrum * ostendit dicens, quod privationem omnium facultatum ita sectantes, ut ex ipsis nec quidem unius diei victum sibi met, vnumve denarium superesse parerentur, & alia huiusmodi facientes, ita vidimus repente deceptos, ut arripit opus non poterint congruo exitu terminare. Et ut Augustinus dicit in lib. de Operibus monachorum *, si hoc verbum Domini, Nolite solliciti esse in crastinum, ita intelligatur, ut nihil in crastinum reponatur: non poterunt ista servare qui se per multos dies à conspectu

*in collat.
2. Abbat.
tis M. ysi
c. 1. circa
med.*

*in c. 23. a
med. 10. 3*

*cap. 23. a
med.
† c. 29. in
princ.*

*glos. ord.
ex comen.
Amb. cir
ca fin. c. 6
Matt.
† hom. 16
in Matt.
in fin. in
opere im
perfecto,
10. 2.*

** lib. 7. de
ser. Dom.
in monte
c. 25 non
procul à
fin. 10. 4.*

hominum separatos includunt, viuentes in magna intentione orationum. Et postea subdit *, An forte quod sunt sanctiores, eò sunt volucris dissimiliores? Et postea subdit †, Si enim urgeantur ex Evangelio, ut nihil reponant in crastinum, rectissime respondent, Cur ergo ipse Dominus oculos habuit ubi pecuniam collectam reponeret? Cur tanto antè fame imminente frumenta sanctis patribus missa sunt? Cur Apostolicè indigentia sanctorum necessaria procurarunt? Quod ergo dicitur, Nolite solliciti esse in crastinum, secundum Hieronymum *, sic exponitur, Sufficit nobis presentis temporis cogitatio; futura, quæ incerta sunt, Deo relinquamus. Secundum Chrysostomum sic †, Sufficit labor quem pateris propter necessaria, noli superflue pro superfluis laborare. Secundum Augustinum sic *, Cum aliquid boni operamur, non temporalia quæ significantur per crastinum, sed æterna cogitemus.

Ad tertium dicendum, quod verbum Hieronymi habet locum ubi sunt superabundantes divitiæ, quæ habentur quasi proprie, vel per quarum abusum etiam singuli de communitate superbiunt & lascivunt. Non autem habet locum in divitijs moderatis communiter conservatis ad solam sustentationem vitæ, qua

quæ singuli indigent. Eadem enim est ratio quodd singuli vrantur his quæ pertinent ad necessaria vitæ, & quodd communiter conferuntur.

Ad quartum dicendum, quodd Isaac possessiones renuebat accipere, quia timebat ne per hoc ad superfluas diuitias veniretur, per quarum abusum impediretur religionis perfectio. Vnde Greg. * ibidem subdit, Sic metuebat paupertatis suæ securitatem perdere, sicut avari diuites solent perituras diuitias custodire. Non autem legitur quodd renuerit recipere aliqua necessaria ad vitæ sustentationem communiter conferuandam.

Ad quintum dicendum, quodd Philosophus in 1. Polit. * dicit, Panem & vinum, & alia huiusmodi esse diuitias naturales, pecunias verodd diuitias esse artificiales. Et inde est quodd quidam Philosophi volebant vni pecunia, sed alijs rebus, quasi secundum naturam viuentes. Et ideodd Hieronymus ibidem † per sententiam Domini, qui similiter vtrumque interdicit, ostendit quodd in idem redit habere pecuniam, & alias res vitæ necessarias. Et tamen licet Dominus huiusmodi non portari in via ab his qui ad prædicandum mittebantur, ordinauerit, non tamen ea in communi conferuari prohibuit. Qualiter tamen illa verba Domini intelligenda sint, supra ostensum est †.

ARTIC. VIII.

Utrum perfectior sit religio in societate viuentium, quam agentium solitariam vitam?

Ad octauum sic proceditur. Videtur, quodd perfectior sit religio in societate viuentium, quam agentium solitariam vitam. Dicitur enim Ecclesiasta 4. Melius est duos esse simul, quam vnum: habent enim emolumentum societatis suæ. Igitur videtur perfectior esse religio in societate viuentium.

¶ 2. Præterea, Matth. 18. dicitur, Vbi fuerint duo, vel tres congregati in nomine meo, ibi sum ego in medio eorum. Sed nihil potest esse melius quam Christi societas. Ergo videtur, quodd viuere in congre-

loc. cit in arg.

e 5. & 6. 10. 5.

Super illud Mat. 10. Nolite possidere aurum: id innuit, 20. 9.

† 9. 185. ar. 6. ad 2. & 1. 2. 9. 108. a. 2. ad 3. 907